

Dokumentácia zvonov

rímskokatolíckeho farského kostola sv. Márie Magdalény v obci Belá

Zvonový inventár rímskokatolíckeho farského kostola sv. Márie Magdalény v Belej pozostáva v súčasnosti z trojice zvonov s osou kyvu v smere severovýchod - juhozápad. Najstarší a súčasne najväčší zvon bol odliaty v známej trnavskej zvonolejárskej dielni Bratov Fischerovcov v roku 1906, a teda ako jediný spomedzi všetkých zvonov farského kostola prežil samotnú vojnovú rekviráciu, prebiehajúcu v čase obdobia prvej svetovej vojny, kedy sa ich počet, nie len na našom území, výrazným spôsobom zdecimoval. Druhý najstarší a zároveň najmenší zvon kostolnej veže pochádza z roku 1922. Bol vyhotovený rukami trnavského zvonolejára Alojsa Kurbela ako náhrada za zvon, zhabaný armádou počas spomínanej vojny. Najmladší zvon prostrednej veľkosti bol odliaty v roku 1949, v Českej u Brna, konkrétnejšie v dielni "První moravská zvonárna". Počas obdobia druhej svetovej vojny prevádzkoval a viedol túto dielňu František Michera spolu s Rudolfom Manouškom starším. Rudolf Manoušek st. ju definitívne v roku 1947 opustil a odišiel pracovať do zvonolejárskej dielne svojho syna. Po jeho odchode niesla daná dielňa názov "První moravská zvonárna", z ktorej pochádza aj predmetný zvon belianskeho kostola. Ten bol do veže nainštalovaný až v roku 1955. Z histórie farnosti sa dozvedáme, že veža kostola slúžila počas druhej svetovej vojny ako pozorovateľňa pre nemecké vojsko. Prvotným plánom vojsk Červenej armády bolo vyplieniť Nemcov z kostola, následkom čoho bol objekt atakovaný niekoľkými delostreleckými granátmi a mínami. Pri tejto pustošiacej udalosti bolo zničené celé vnútorné zariadenie kostola, nehovoriac o devastácii strechy, preborenej klenbe, popraskaných múroch a razantne narušenej statike celej sakrálnej stavby. Jeden zásah z dela neobišiel ani zvon, umiestnený z juhovýchodnej strany zvonovej komory - nad kostolnou loďou. Dodnes tu nachádzame stopy po zamurovanej diere zničenej steny pri okne. Predpokladáme, že pôvodný, uvedeným výstrelom z dela zničený zvon, bol vyhotovený totožnou dielňou spolu s najmenším zvonom veže z r. 1922, ako náhrada za zrekvirovaný zvon v prvej svetovej vojne. Pomocou vyššie popísaných faktov môžeme potvrdiť, že najmladší zvon bol odliaty ako dvojča za armádou Sovietskeho zväzu zničený kus, dotvárajúci v minulosti zvonový súbor tohto kostola.

Hmotnosť:	Priemer:	Ladenie:	Zvonolejár, miesto a rok odlatia:
280 kg	776 mm	h ¹	Bratia Fischerovci, Trnava, 1906

Najväčší a zároveň najstarší zvon rímskokatolíckeho farského kostola, zasvätený sv. Márii Magdaléne, je zavesený v severozápadnom poli trojpoľovej oceľovej zvonovej stolice. Vlastní tanierovú korunu, ktorá je spojená s rovným liatinovým závesom, typickým pre zvony, odliate v trnavskej zvonolejárskej dielni Bratov Fischerovcov. Pod príklopom zvona sa medzi dvojicou plastických liniek nachádza po obvode obiehajúci predel, tvorený radom za sebou idúcich plastík listov (vetvičiek), striedajúcich sa s rozkvitnutými kvetmi s piatimi lupeňmi. Nižšie je umiestnený dookola obiehajúci, opakujúci sa florálny ornament, oblúkového tvaru, s motívom krížiacich sa stoniek, listov a rozkvitnutých kvetov s piatimi lupeňmi. Juhozápadná strana drieku zvona je dekorovaná reliéfom, zobrazujúcim sv. Máriu Magdalénu, držiacu vo svojich rukách kalich s hostiou. Na opačnej strane zvonového drieku nájdeme trojriadkový latinský nápis, s datujúcim zakončením, poukazujúci na patrocínium zvona, resp. na meno svätece, ktorej je tento zvon zasvätený:

„SANCTA MARIA MAGDALENA / ORA PRO NOBIS.“ / 1906.

V preklade: Svätá Mária Magdaléna, oroduj za nás.

Prechod k úderovému vencu zvona je lemovaný trojicou plastických liniek, pričom uprostred spodnej dvojice plastických liniek je situovaný po obvode obiehajúci, opakujúci sa rastlinno-ornamentálny pás, s motívom polohu striedajúcich rastlinných plastík, v podobe esovito-ohýbanej stonky, listov, bobuliek a rozkvitnutých kvetov. Na juhozápadnej strane úderového venca je daný jednoriadkový signujúci latinský nápis:

FUSA PER FRATRES FISCHER TIRNAVIAE.

V preklade: Odliaty Bratmi Fischerovcami v Trnave.

Zvon má lietajúce srdce a je poháňaný elektrickým spôsobom, prostredníctvom klasického elektromotora s reťazovým prevodom.

MARIA MAGDALENA
PRO NOBIS.
1906.

Hmotnosť:	Priemer:	Ladenie:	Zvonolejár, miesto a rok odliatia:
215 kg	710 mm	cis-des ²	První moravská zvonárna, Česká u Brna, 1949

Prostredný zvon, zasvätený na česť a slávu Božiu, je zavesený v juhovýchodnom poli trojpoľovej ocelevej zvonovej stolice. Má tanierovú korunu, ktorá je spojená s rovným oceľovým závesom. Pod príklopom zvona sa zo severovýchodnej strany nápisovej pásky, lemovanej trojicou plastických liniek (dvojica zhora a jedna zdola), nachádza slovenský nápis, poukazujúci na zasvätenie, resp. na patrocínium tohto zvona:

VŠETKO NA ČSŤ A SLÁVU BOŽIU.

Juhozápadnú stranu drieku zvona dekoruje lejársky znak, umiestnený vo florálno-špirálovitom orámovaní, ktorého obsah je tvorený elipsovým medailónom. Jeho jadro zdobí plastika zvona, obkoleseného zaobleným signujúcim českým nápisom (prvá časť je situovaná zhora a druhá zdola):

R. MANOUŠEK / ČESKÁ U BRNA.

Pod vyššie popísaným lejárskym erbom je daný jednoriadkový datujúci slovenský nápis: **R.** [roku] **P.** [Pána] **1949**. Prechod k úderovému vencu zvona lemuje trojica plastických liniek, pričom prostredná plastická linka je na rozdiel od ostatných dvoch hrubá a oblá. Zvon má lietajúce srdce a je poháňaný elektrickým spôsobom, prostredníctvom lineárneho, tzv. bezdotykového motora.

Hmotnosť:	Priemer:	Ladenie:	Zvonolejár, miesto a rok odliatia:
37 kg	396 mm	ais-b ²	Alojs Kurbel, Trnava, 1922

Najmenší zvon rímskokatolíckeho farského kostola, nazývaný ako “umieračik“, je zavesený v strednom poli trojpoľovej ocelevej zvonovej stolice. Má tanierovú korunu, ktorá je spojená s rovným oceľovým závesom. V hornej časti zvona sa nachádza ryha, oddeľujúca jeho príklop od dookola obiehajúceho, opakujúceho sa florálneho ornamentu, oblúkového tvaru, v podobe krížiacich sa stoniek, listov a tiež rozkvitnutých kvetov s piatimi lúpeňmi. Na náprotivnej strane drieku zvona je situovaný reliéf, zobrazujúci modliacu sa Ružencovú Pannu Máriu so zopnutými rukami, cez ktorej pravú ruku je prevesený jej posvätný ruženec. Na náprotivnej strane drieku je umiestnený dvojriadkový slovenský nápis:

HLAS MÔJ VOLA O POMOC, / DUŠIČKÁM V OČISTI.

Obvod zvona nad úderovým vencom je zdobený štvoricou plastických liniek, pričom druhá plastická linka z vrchu je na rozdiel od ostatných troch hrubá a oblá. Medzi spodnou dvojicou plastických liniek nájdeme po obvodě obiehajúci, neobmieňajúci sa florálny ornament s motívom špirálovito-zatočenej stonky, obsahujúcej súbor vyrastajúcich listov. Na západnej strane úderového венca je daný jednoriadkový signujúci slovenský nápis s datujúcim zakončením:

LIATY V TRNAVE A. KURBEL. 1922.

Zvon má lietajúce srdce s protizávažím, tzv. reverzné srdce, a je poháňaný elektrickým spôsobom, prostredníctvom lineárneho, tzv. bezdotykového motora.

Zdokumentoval a spracoval: Ľubomír Fusko
Asistencia pri dokumentácii: miestny p. kostolník

Dokumentácia zvonov rímskokatolíckeho farského kostola sv. Márie Magdalény v obci Belá bola zrealizovaná dňa **29. mája** v roku **2021**, vďaka súhlasu a pomoci vdp. farára Mgr. Ivana Pšenáka.